

XOŞBƏXTLİK ARZULAYIRAM HAMINIZA!

İsaxan müəllim, o gün (19/VIII-2023) siz tərəfdən mənə olan davranış məni yamanca utandırdı, yaxşı ki, xalq seyrəlmişdi. Kitabı əlimə alanda kimin kitabı olduğunu belə başa düşmədim, baxa bilmədim kitaba. Əvəzخان kitabı məndən aldı və dedi ki, Nailəxanımın kitabıdır. Çox sağ olun mənim əzizlərim, məni bu qədər qiymətləndirdiyiniz üçün. Vallah, söz tapa bilmirəm öz razılığımı bildirməyə.

O məqamda xəyal məni çox uzağa apardı; 1962-ci ildə Qazaxıstanın (Kokçetav vilayəti, Arıqbalıq rayonu. Deyəsən, indi o vilayət ləğv olunub) Selinoqrad şəhərinə (Целиноград) biçin sahələrindən buğda daşıyırdıq. Pərakəndə halda işləyirdik, bacaran gecə də işə çıxma bilirdi. Kəmbaynlar növbə ilə gecə-gündüz hərəkətdə idilər. Bunkerə dolan kəmbayncı gündüz bayraq qaldırırdı, gecə işə (fara) işığını yandırır və söndürürdü.

Mənim "Zil-164" markalı maşınım vardı. 300 sayda maşından artıq böyük bir briqada idik. İttifaqın çox yerindən işə göndərilənlər var idi. Bir gün bizi çöldə bir yerdə cəmləşdirdilər. Çox keçmədi bir helikopter təyin edilmiş yerə endi, qapısı açıldı və sən kimi yaraşıqlı bir oğlan yerə atıldı. (Vilayətin Komsomol komitəsinin I katibi). Bir nəfər səsucaldıcı ilə işdə fərqlənən adamları bir-bir onun yanına çağırırdı. O, oğlan köməkçisinin diqtəsi ilə vərəqə baxıb, mükafat verirdi. Mükafat 30-50 manat (rubl) məbləğində olurdu. Birdən mənim adıma və soyadıma səsləndirdilər. Elə sevindim ki... Cibimdə 1 manat da olsun pulum yox idi. Yüyürə-yüyürə gəldim və oğlanın qarşısında durdum. Bir də nə görsəm yaxşıdı, kağıza bükülmüş bir qalaq kitab – "İnaçe jit ne stoit" (Vera Ketlinskaya), "Xrebtı Sayanskiye", 2 cild (Sergey Sartakov) və s.

Mən duruxdum, yaqın oğlan bunu hiss etdi və dedi:

- Razı olmadınmı, bizə belə çatdırıblar ki, sən...

- Yox, yox, nə danışırırsınız?! Zorla olsa da məndən "sağ olun" kəlməsi qopdu və büdrəyə-büdrəyə geri qayıtdım. Ancaq o zaman elə mükafatım olduğuna indi çox sevinirəm.

Bu günə siz tərəfdən verilən yadigar üçün hədsiz sevinirəm və qürtlənirəm ki, Nailəxanım kimi insan haqqında deyilmiş xoş kəlamlarla, xoş xatirələrlə dolu bir kitaba

sahib oldum. Çox sağ olun!

İsaxan müəllim, nə yaxşı olub ki, qəlbimdə gizlicə sizə olan istəyi, cüzi olsa da, Oqtaya etdiklərimlə rahatlanmışam (əvvəlcə ticarətdə, sonra təsərrüfatda). Yaş fərqimizə baxmayaraq dost kimi də olmuşuq. Bunu hamı bilirdi. Bir-birimizin ailəsində də olmuşuq (mən onun Qardabanidəki evində).

“Ötən günlərimi qaytaraydılar” (İ.Akif). Bəli, sizdən gəldim evə və dəsvaha kitabxanama baş çəkdim (otağın birini zövcəmlə dava-dalaşdan sonra kitabxana edə bilmişəm) və sizdən xəbərsiz, 2012-ci ildə ələ keçirdiyim “Serqey Yesenin”i rəfin darsqallığından azad etdim, neçə gündür vərəqləyirəm, yəni öz durumuma uyğun səhifələri axtarıb oxuyuram. Əvvəl hiss etmədiyimi indi anlayıram. Məs: tərcüməçilərin bəzilərinə çox sərt olmusunuz. Bir nəfərəsə haqq qazandırsınız: “Burada, sözsüz ki, tərcüməçinin azərbaycançılığı öz sözünü demişdir” – deməklə. ...Getdi-getsin, dalınca da qara daş.

İsaxan müəllim, sizin sayənizdə, daha doğrusu, sizin xətrinizə qəlbimdə Yeseninə də bir yer vermişəm, balaca olsa da. Niyə belə deyirəm, inciməyin məndən; mənimki Xəlil Rzadır – (...Azadlığı istəmirəm qram-qram), Ramiz Rövsəndir – (Bir az uzun çəkdi ömrüm deyəsən və ya gizlənməyə bir yer göstər gizlənim), V.Səmədoğludur – (Allah məni yarı öldür, yarı saxla ağlamağa), H.İsaxanlıdır – (Hilalqaş lütf eylərsə, iki göz tüğyan eylər və ya kişiye ağlamaq yaraşmasa da, bəzən ağlamamaq mənə ar gəlir). Mənimki Məmməd Arazdır – (Vətən mənə oğul desə nə dərdim, mamır olub qayasında bitərdim). Aşıqlardan mənimki Aşiq Veysəldir – (Yetişmək üçün mənzilə gediyorum gündüz-gecə) və bəziləri.

Keçirəm məqsədime - mən Nailəxanımı 1990-cı il iyul ayında birinci və axırncı dəfə görmüşəm.

SSRİ dağılırdı, hər yer yiyəsizləşirdi, o cümlədən təhsil ocaqlarında da əvvəldən mövcud olan özbaşnalıq sürətlə artırdı. Oğlum Səfayətin instituta qəbulu haqda narahat idim. Müraciət edəcəyim adamlar var idi – Xalq Təsərrüfatı İnstitutunda Mehbalıyev Sovet, Telman müəllim, Fərdə müəllim, universitetdə Sofiyev Məhəd müəllim. Amma qardaşım Süleyman müəllim məsləhət verdi ki, qoy Səfayəti Hamlet müəllim yoxlasın və bizə yol göstərsin. Getdik Hamlet müəllimgilə. Hamlet müəllim iki nəfər çağırırdı və onlara tapşırırdı ki, Səfayətin bilik səviyyəsini yoxlasınlar (Səfayət məktəbi medalla qurtarmışdı). Onlar qarşı otağa keçdilər.

Uzun çəkdi “imtahan”. Mən darıxdım və saymazyana “imtahan” gedən otağa baxdım. Gördüm ki, Nailəxanım nəsə deyə-deyə Səfayəti onların arasından qopartdı və başqa masada oturdu, qarşısına bir qab doğranmış qarpız qoydu. Mən elə bil ölmüşdüm, dırıldım. Bir neçə dəqiqə öncə düşünürdüm, heç nə istəmirəm, nə qəbul, nə institut; heç nə, heç nə! Uşağımı versinlər çıxıb evimizə gedək.

Nailəxanımın oğluma münasibətini gördüm və rahatlandım. Allahın hüzurunda onun üzünü ağ olsun! Amin!

İsaxan müəllim, qiymətli vaxtınızı ahıram və narahat edirəm sizləri. Dura bilmədim, razılığımı çatdırmasaydım, dincəlməzdim. Bir də ki, günahın hamısı məndə deyil, siz üz verdiniz mənə. Ancaq çalışacam astar istəməyim – bu son narahatçılığımıdır. Məni üzürlü hesab edin.

Salamat olun!

25/VIII-2023

A.Əşrəf